

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

ŞUBAT 2015

Sayı 22

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Petrol fiyatlarında yaşanan gelişmeler gündemin ilk sıralarında yer bulmaya devam etmektedir. Fiyatlarda gözlemlenen tarihi düşüşte, arz artışına karşın talebin zayıflamasının etkili olduğu belirtilmektedir.

Fiyatlardaki gerilemenin küresel ekonomi üzerinde olumlu etki yaratacağı, ancak bu etkinin kısıtlı düzeyde kalacağı öngörülmektedir. Ayrıca uzmanlarca petrol fiyatlarındaki düşüşün sonuna gelindiği öngörüsünde bulunulmuştur. Nitekim bir süre sonra 44 doların altına inerek son 6,5 yılın en düşük değerini gören brent petrol fiyatı, tekrar yükselmeye başlayarak 55 doların üstüne çıkmıştır.

Bununla birlikte uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'ten de, Çin'deki ve Euro Bölgesi'ndeki ekonomik yavaşlama eğilimi yüzünden düşük petrol fiyatlarının gelecek iki yıl içinde küresel büyümeyi desteklemeyeceğine yönelik açıklama gelmiştir.

Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından küresel ekonomik görünüme ilişkin yayımlanan son raporlarda, küresel büyümeye yönelik aşağı yönlü risklerin varlığına dikkat çekilmiştir. Ancak ABD ekonomisinden gelen olumlu veriler ve AB ile Japonya'da ekonomiyi destekleyici uygulamalara ağırlık verilmesi küresel ekonominin geleceğine ilişkin iyimserlik izlenimini de artırmaktadır.

Uluslararası piyasalar, ABD ekonomisinden gelen olumlu verilere endeksli biçimde hareket etmeye devam etmektedir. Ancak ABD Merkez Bankası (FED) tarafından, faiz artırımını konusuna hala temkinli yaklaşmakta ve bu konuda sabırlı olunacağına ilişkin açıklama yapılmıştır.

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayımlanan küresel riskler (2015) Raporu'nda uluslararası siyasi sorunların ekonomik meselelerin önüne geçtiği ifade edilmiş, süregelen çatışmaların önümüzdeki 10 yıl boyunca devam edeceğine yönelik pek çok risk faktörü bulunduğu vurgulanmıştır.

Küresel imalat PMI değeri, Ocak ayında, Aralık ayına göre çok az bir yükselmeye 51,7 değerini almıştır.

ABD

ABD ekonomisinden olumlu veriler gelmeye devam etmektedir. 2014 IV. Çeyrek büyümesi %2,6 ile beklentilerin altında gerçekleşmiş olsa da, 2014'te, 2013'e göre büyüme oranının artmış olması, olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Ocak ayı verisi itibariyle; Tüketici Güven Endeksi'nin 2007 yılı Ağustos ayından beri en yüksek değerini almış olması, bir diğer önemli olumlu gelişmedir. Ayrıca petrol ve emtia fiyatlarında gözlemlenen düşüşlerin enflasyonist baskıyı azaltması da hane halkının alım gücünü, dolayısıyla da güvenini yükseltmektedir.

Bununla birlikte işgücü piyasasından da olumlu veriler gelmeye devam etmektedir. Ocak ayı tarım dışı istihdam verisi beklentilerin üzerinde gerçekleşerek 257 bin kişi artmıştır. İşsizlik ise %5,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

FED tarafından 27-28 Ocak tarihlerinde gerçekleştirilen açık komite toplantısında, ekonomideki olumlu verilere rağmen faiz artırımını konusunda sabırlı davranılacağı açıklanmış ve faiz artırımına gidilmemiştir. Faiz artırımının başlangıcına ilişkin öngörüler ise Haziran 2015 tarihine yoğunlaşmaktadır.

Ocak ayı imalat PMI değeri, 53,9 değerini alarak, yılın ilk ayında eşik değerinin üzerinde bir görünüm sergilemiştir.

EURO BÖLGESİ - AB

Bölge ekonomisindeki gelişmeler son haftalarda yoğun olarak Yunanistan'ın seçim sonrası yeni ekonomik gündemine odaklanmıştır. Yunanistan'da 25 Ocak'ta gerçekleştirilen seçimler sonucunda iktidara geçen Syriza partisinin kemer sıkma politikasına ve borçlanmaya son vereceğine ilişkin tutumu AB Merkez Bankası ve Bölgenin büyük ekonomileri nezdinde endişelere sebep olmuştur.

Yunanistan'ın Euro'dan ve Birlik'ten ayrılacağına ilişkin tahminler ve bu ayrılığın muhtemel olumsuz sonuçları endişeleri artırmaktadır. Alternatif çözüm modellerinin de değerlendirildiği söz konusu süreçte tarafların taleplerinden vazgeçmemesi yaşanan gerginliklerin derinleşmesine sebep olabilecektir.

Özellikle Almanya tarafından, Yunanistan için hali hazırda pek çok muafiyet yapıldığının ve daha fazlasının gerçekleştirilemeyeceğinin belirtilmesi, Bölge içindeki huzursuzlukları artırmaktadır.

Ocak ayı imalat PMI değeri, Aralık ayına göre çok az bir yükselme göstermiş ve 51,0 değerini almıştır.

JAPONYA

Aralık ayı sonunda onaylanan 29 milyar Dolar'lık son teşvik paketinin ardından yeni bir teşvik yapıp yapılmayacağı gündeme gelmiştir. Ancak küresel petrol fiyatındaki düşüş, Japonya Merkez Bankası'nın %2'lik enflasyon hedefinin yakalanmasını zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda yeni bir teşvik hayata geçirilmesi olanağı da azalmaktadır.

Ülkedeki makine siparişleri, ekonomistlerin tahminini ikiye katlamış ve Aralık'ta bir yıl önceye göre %11,4 artmıştır. Bu artış aynı zamanda 2006'dan bu yana en dik yükseliş olarak kaydedilmiştir. Şubat ayı ortası itibariyle Japonya hisselerinin son 7 yılın zirvesine çıkması, yatırımcıların ülke hisselerine artan talebini yansıması bakımından dikkat çekicidir.

Ocak ayı imalat PMI değeri, Aralık ayına kıyasla önemli bir değişim kaydetmeyerek 52,2 değerini almıştır.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Ocak ayı enflasyon oranı, %0,8 ile son 5 yılın en düşük değerini almıştır. Düşük enflasyonun kaynağı olarak gerileyen petrol ve emtia fiyatları ile küresel ekonomideki belirsizlikler gösterilmiştir. Böylece ülke ekonomisinin giderek zayıflamakta olduğuna ilişkin öngörüler güçlenmekte, tekrar büyüme sağlanmasına yönelik beklentiler ise güçlenmektedir.

Çin Merkez Bankası tarafından yavaşlayan ekonomiye dinamizm kazandırmak amacıyla, bankaların zorunlu karşılık oranları 50 baz puan indirilerek, %19,5'e düşürülmüştür. Ayrıca, Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamada ekonominin istikrar kazanmasına yönelik adım atılmaya devam edileceği bildirilmiştir.

Ekonomideki belirsizliklerin etkisiyle, Ocak ayı imalat PMI değeri, Aralık ayında olduğu gibi eşik değerin altında kalarak 49,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Hindistan Merkez Bankası, bir önceki para politikası kurulu toplantısında faiz oranlarını beklenmedik şekilde %7,75'e düşürmüştü, son toplantıda ise herhangi bir değişikliğe gitmemiştir. Düşen faiz oranları, Hindistan'ın ve gelişen piyasa ekonomilerinin hisselerinin artmasını sağlamıştır.

Dolar/Rupi paritesi yıla başladığı 63,03 düzeyinden düşüşe geçerek, Ocak ayını 62,14 düzeyinde tamamlamış ve Dolar karşısındaki kayıplarını %1,59 azaltmıştır. Böylece Rupi, yılın ilk ayında diğer gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinden farklı olarak dolar karşısında güçlü bir görünüm sergilemiştir.

İmalat PMI değeri, her ne kadar Aralık ayındaki 54,5 düzeyinden Ocak ayında 52,9 düzeyine gerilemiş olsa da, eşik değerin üzerinde gerçekleşerek olumlu bir görünüm sergilemiştir.

BREZİLYA

Brezilya Merkez Bankası tarafından FED'in gelecek aylarda gerçekleştirmesi beklenen faiz artırımının muhtemel etkileri dikkate alınarak, para politikasına yönelik yeni bir strateji geliştirebileceği belirtilmiştir.

Petrol ve emtia fiyatlarındaki gerilemeden, ihracatçı konumundaki Brezilya olumsuz etkilenmektedir. Ekonomideki söz konusu olumsuz etkiler sebebiyle Brezilya Real'i Dolar karşısında %1'i aşan değer kaybı yaşamıştır.

Ocak ayı imalat PMI değeri, Aralık ayına kıyasla bir miktar yükselme göstererek 50,7 değerini almıştır.

RUSYA

Rusya'nın Ukrayna tutumu sebebiyle yaşadığı siyasi ve ekonomik sıkıntılar devam etmektedir. Ruble'nin Dolar karşısındaki değer kaybı ve yaptırımlar sebebiyle dış ticaretin büyük oranda zarar görmesi, ülke ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Ancak 15 Şubat tarihi itibarıyla geçerli olacak biçimde ateşkes üzerinde uzlaşmaya varıldığına açıklanması, siyasi ve ekonomik anlamda rahatlamaya sebep olmuştur.

Bununla birlikte Rusya Dış İşleri Bakanlığı'nca, Yunanistan'dan kendilerine herhangi bir ekonomik yardım talebi gelirse, talebin değerlendirileceği yönünde açıklama yapılması, Avrupa-Rusya arasındaki dengelerin yeni bir boyut kazanacağına işaret etmektedir.

Siyasi gerginliklerin ekonomiye olumsuz etkileri sebebiyle, imalat PMI değeri Aralık ayındaki 48,9 düzeyinden bir miktar daha gerileyerek Ocak ayında 47,6 değerini almıştır.

TÜRKİYE

IMF, Şubat ayında yayımladığı raporda Türkiye'ye yönelik büyüme tahminlerini 2014 için %3'ten %3,4'e yükseltirken, 2015 için ise %3,7'den 3,4'e düşürmüştür. Revizyonda, düşük petrol fiyatlarının ekonomiyi desteklemesine karşın diğer bölgesel risklerin ve olumsuz faktörlerin büyümeyi yavaşlatmasının etkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca raporda, Türkiye gibi dış finansmana gereksinimi olan ülkelerin daha proaktif ekonomi politikaları uygulamaları gerektiği vurgulanmıştır.

Petrol ve emtia fiyatlarındaki gerilemeler cari açığı büyük oranda azaltırken enflasyonist baskının da hafiflemesini sağlamıştır. Bu bağlamda fiyat düşüşlerinden en çok kazanç sağlayan ülkelere birinin de Türkiye olduğu vurgulanmaktadır.

Küresel gelişmelerin etkisiyle TL.'nin Dolar karşısındaki değer kaybı devam etmektedir. Tarihi rekorla, 2,50 TL.'ye kadar yükselen Dolar kuru, bir döviz krizi yaşanabileceğine yönelik endişeleri artırmıştır.

İmalat PMI değeri, Aralık ayındaki 51,4 değerinin ardından Ocak ayında eşik değerin altına düşerek 49,8 düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu gerileme, 2015 yılı başında ticaret koşullarında durgunlaşmaya işaret etmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Ocak	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Yıllık	7,75	7,24	10,72	3,28	22,48	-4,38
Yıllık Ort.	7,53	8,80	5,22	9,59	8,53	10,41
Aylık	1,98	1,10	3,32	0,33	5,73	-1,49

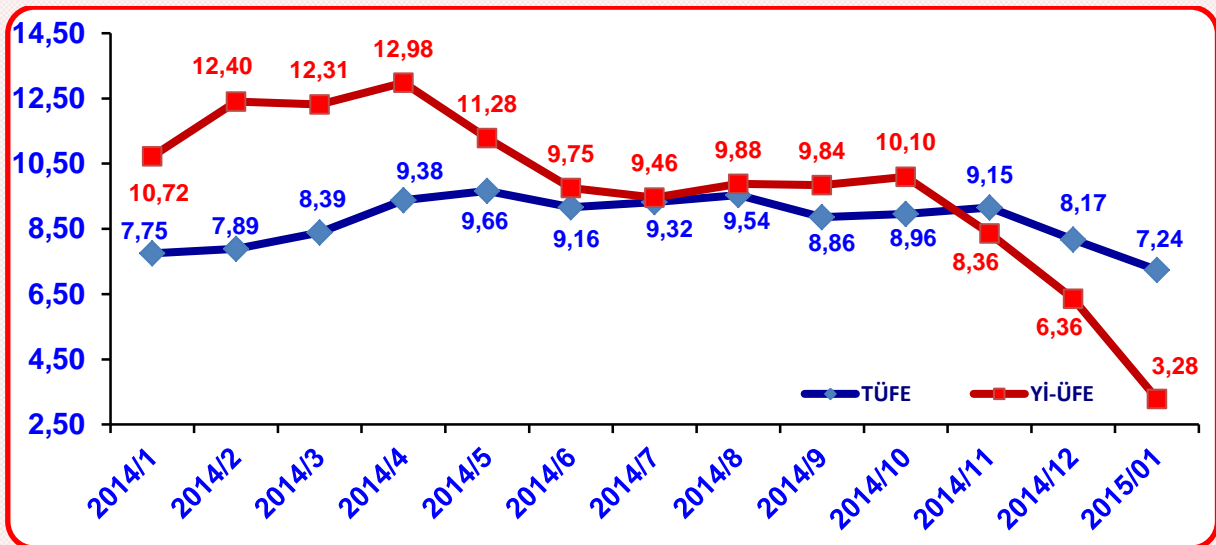
2015 yılı Ocak ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %7,24, Yİ-ÜFE'de %3,28 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %1,10 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %0,33 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %13,06 ile lokanta ve oteller grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; gıda ve alkolsüz içecekler (%10,97), çeşitli mal ve hizmetler (%9,77) giyim ve ayakkabı (%9,14), ev eşyası (%8,54) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,55 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,46 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,27 düşüş, imalat sanayi sektöründe %0,19 ve elektrik ve gaz sektöründe %0,95 ve su sektöründe %11,31 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %4,40 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

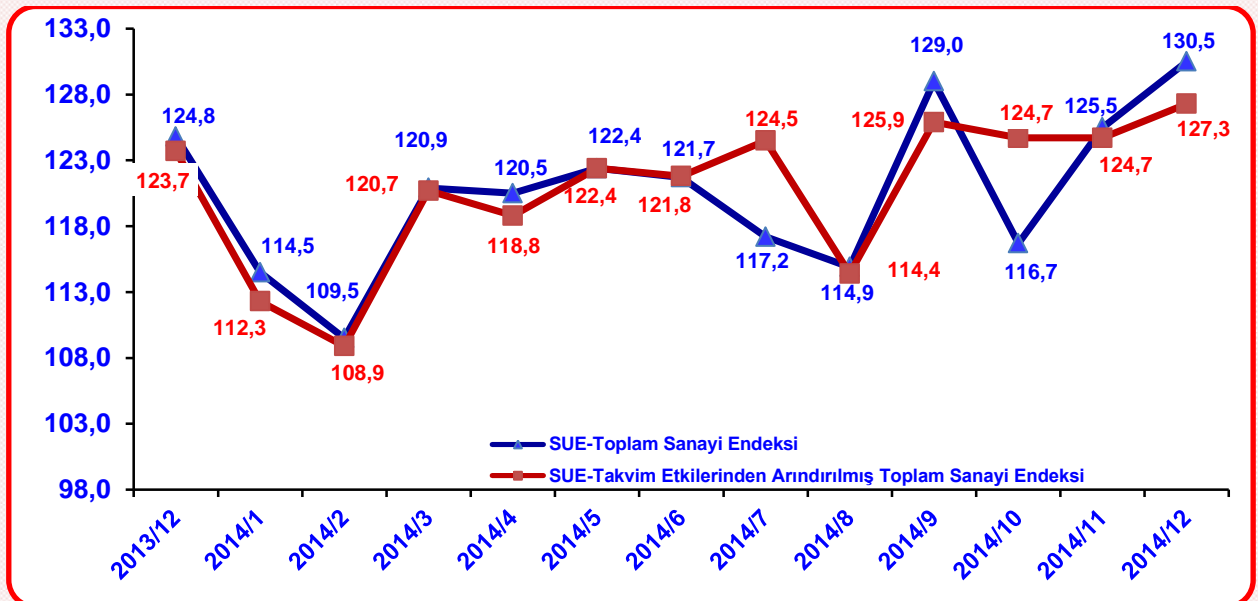
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

ARALIK 2014 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	130,5	4,6	127,3	2,6	122,2	1,2
Madencilik ve Taşocakçılığı	115,1	7,0	113,6	7,0	116,4	3,2
İmalat Sanayi	132,7	5,2	129,0	2,8	123,3	1,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	124,1	-0,1	122,9	-0,1	117,6	-1,9

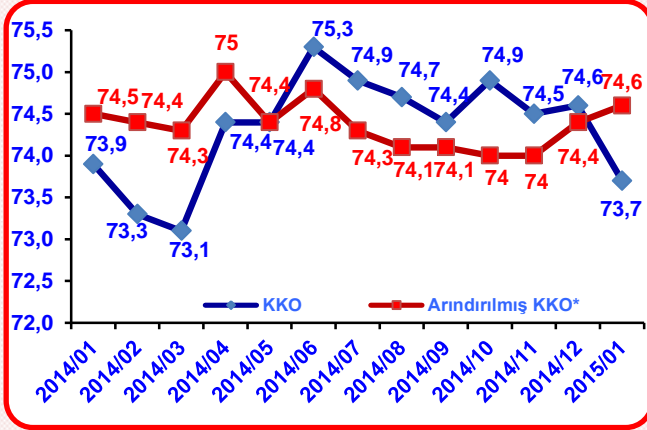
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2014 yılı Aralık ayında %4,6 oranında, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,2 oranında artış göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %7,0 oranında ve imalat sanayi sektöründe %2,8 oranında artarken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe %0,1 azalmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2014 yılı Aralık ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek artış; %6,5 ile sermaye mali imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış; %28,6 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %9,3 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı ve %8,0 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı izlemiştir. En yüksek azalış ise, %17,6 ile diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %10,6 ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı ve %5,8 deri ile ilgili ürünlerin imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2015 yılı Ocak ayında Kapasite Kullanım Oranı %73,7 olarak gerçekleşmiştir. Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı %80,7, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %80,1, tütün ürünleri imalatı %79,7, tekstil ürünleri imalatı ve temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı %77,5 ile 2015 yılı Ocak ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

KASIM 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler			
Nüfus (Bin kişi)	57.326	28.311	29.015
İşgücü (Bin kişi)	28.970	20.114	8.856
İstihdam (Bin kişi)	25.874	18.168	7.705
Tarım	5.180	2.812	2.368
Tarım dışı	20.694	15.357	5.337
İşsiz (Bin kişi)	3.096	1.946	1.151
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.356	8.197	20.159
İşgücüne katılma oranı (%)	50,5	71,0	30,5
İstihdam oranı (%)	45,1	64,2	26,6
İşsizlik oranı (%)	10,7	9,7	13,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,7	10,9	17,5
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	55,2	76,3	33,9
İstihdam oranı (%)	49,1	68,8	29,4
İşsizlik oranı (%)	10,9	9,8	13,3
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,8	10,9	17,5
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,9	18,1	23,2

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaşta kişilerde 2014 yılı Kasım ayı işsizlik oranı, artarak %10,7 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %12,7, işsiz sayısı 3 milyon 96 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %19,9 seviyesine yükselmiştir.

2014 yılı Ekim ayında istihdam edilenlerin %20,7'si tarım, %20,4'ü sanayi, %7,6'sı inşaat ve %52'si hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Kasım 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	3.990	2.812	1.889	9.478	18.168
Kadın	1.283	2.368	78	3.975	7.705
Toplam	5.273	5.180	1.967	13.453	25.874

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Aralık		12 Aylık Kümülatif 2014
	2013	2014	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-8.349	-6.816	-45.836
SERMAYE-FİNANS HESABI	7.662	7.836	43.592
Doğrudan Yatırımlar (net)	1.137	912	5.483
Portföy Yatırımlar (net)	-229	1.218	19.987
Diğer Yatırımlar (net)	3.034	71	17.720
Rezerv Varlıklar (net)	3.720	5.636	468
Net Hata ve Noksan	687	-1.020	2.244

Kaynak: TCMB

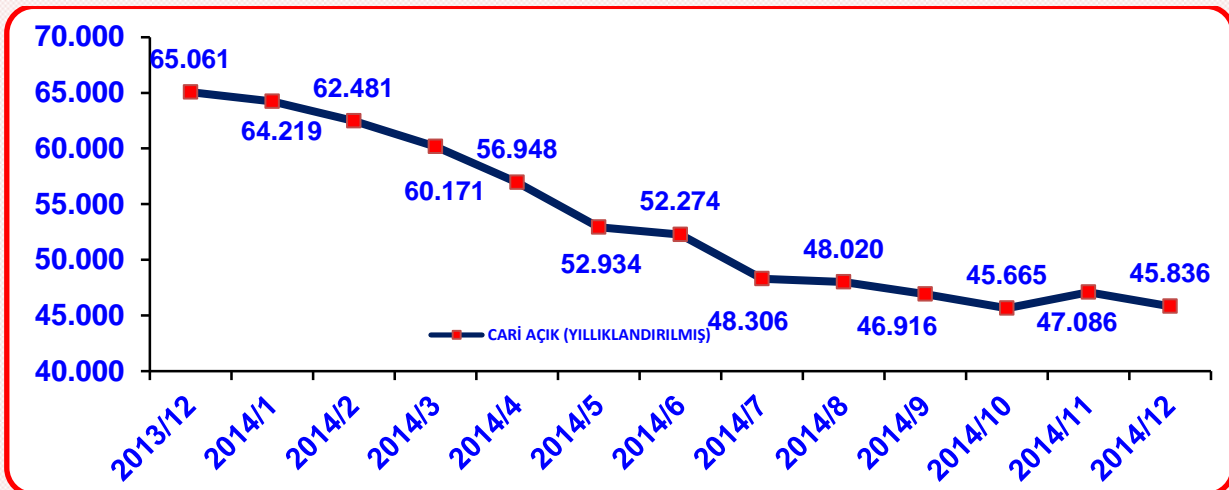
Cari işlemler açığı, 2014 yılının Aralık ayında 6,8 milyar dolar ile piyasa beklentilerine yakın gerçekleşmiştir. 12 aylık kümülatif de ise, 45,8 milyar dolar ile azalış eğilimi göstermiştir. 2013 yılı Ocak-Aralık dönemine göre 2014 yılı Ocak-Aralık döneminde %20'lik azalış gösteren dış ticaret açığı ile %5,6 oranında artan turizm gelirleri cari açığın azalışında etkili olmuştur.

2014 yılı Ocak-Aralık döneminde yurt içi doğrudan yatırımlarda önemli bir değişim yaşanmazken, yurtdışı doğrudan yatırımlarda yüksek bir artış gözlenerek 2014 yılının Ocak-Aralık döneminde 6,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2014 yılı Ocak-Aralık döneminde net doğrudan yatırımlar 2013 yılı Ocak-Aralık döneminde göre, %37,9 oranında azalarak 5,4 milyar olarak gerçekleşmiştir.

Portföy yatırımlarında 2014 yılı Ocak-Aralık döneminde 2013 yılı Ocak-Aralık döneminde göre, %16,7 oranında bir azalış gösterse de, 20 milyar dolarlık sermaye girişi gerçekleşmiştir.

2013 yılında 9.911 milyon dolar artış kaydeden rezerv varlıklar, 2014 yılında 468 milyon dolar azalmıştır. Cari açığın finansmanında etkili olmaya devam eden net hata noksan kaleminde 2014 yılı Ocak-Aralık döneminde 2,2 milyar dolar sermaye girişi gerçekleşmiştir.

Dış ticaretteki olumlu gelişmeler ve petrol fiyatlarındaki düşüşle birlikte 2015 yılında beklenen iç talepteki canlanmanın cari açığı olumlu etkileyeceği tahmin edilmektedir. Avrupa ekonomilerindeki yavaşlama ve Ortadoğu'da yaşanan gerginliklerin cari açıktaki bu olumlu seyri negatif yönde etkileyeceği öngörülmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2014		
Ocak	101,4	72,4
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0
Haziran	110,7	73,7
Temmuz	109,0	73,9
Ağustos	106,8	73,2
Eylül	107,6	74,0
Ekim	106,9	70,3
Kasım	102,7	68,7
Aralık	101,2	67,7
2015		
Ocak	103,2	67,7

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2015 yılı Ocak ayında, 2,0 puan aratarak 103,2 seviyesinde gerçekleşerek son üç aydan sonra yükseliş göstermiştir.

2014 yılı Aralık ayında %67,75 olan Tüketici Güven Endeksi, 2015 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre, %0,1 puan azalışla 67,71 seviyesinde gerçekleşerek düşüş eğilimin sürdürmektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2014 yılı Ocak ayında 1,9 milyar TL olan bütçe fazlası, 2015 yılı Ocak ayında 3,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde bütçe gelirleri %5,8 oranında artarak 40,1 milyar, bütçe giderleri ise, binde 9 oranında artarak 36,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Ocak ayında vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,6 oranında artarak 34,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %1,1 oranında artarak, 31,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı Ocak ayında 6,9 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 8,8 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK		Değişim Oranı (%)
	2014	2015	
Bütçe Giderleri	36.001	36.342	0,9
Faiz Hariç Giderler	30.985	31.327	1,1
Faiz Giderleri	5.016	5.015	-0,02
Bütçe Gelirleri	37.908	40.109	5,8
Vergi Gelirleri	32.707	34.877	6,6
Bütçe Dengesi	1.907	3.767	97,6
Faiz Dışı Denge	6.923	8.782	26,9

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Aralık	2013	151.803		251.661		183.811		-99.859		60,3
	2014	157.715	3,9	242.224	-3,7	176.747	-3,8	-84.509	-15,4	65,1
Aralık	2013	13.175		23.139		16.485		-9.964		56,9
	2014	13.328	1,2	21.834	-5,6	15.095	-8,4	-8.506	-14,6	61,0

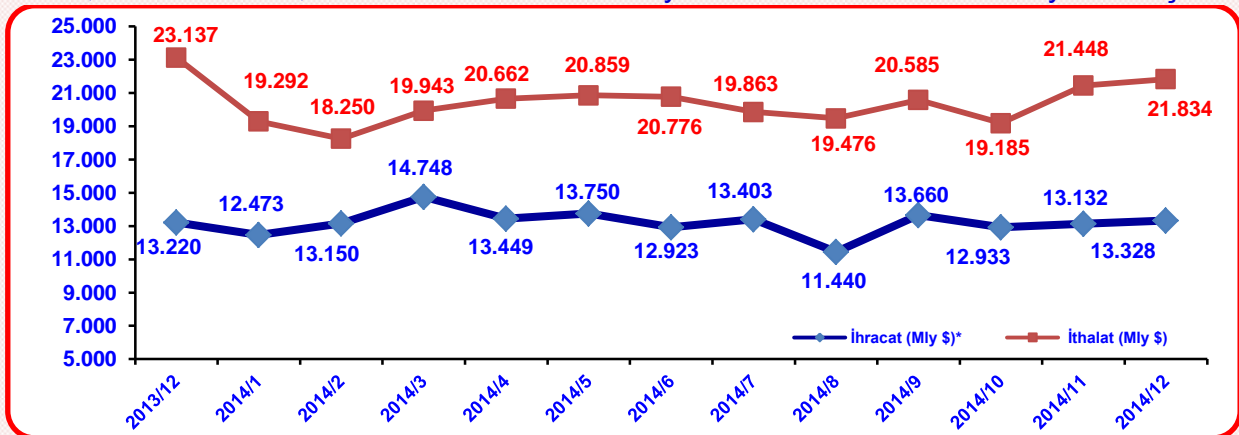
2014 yılı Aralık ayında ihracat, 2013 yılı Aralık ayına göre %1,2 artarak 13,3 milyar dolar, ithalat da %5,6 oranında azalarak 21,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %14,6 oranında azalarak 8,5 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

2013 yılı Aralık ayında %40 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2014 yılı Aralık ayında %40,2'ye yükselmiş; 2013 yılının aynı ayına göre AB'ye yapılan ihracat %1,8 oranında artarak, 5,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Aralık ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.479 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.167 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (909 milyon \$) ve "demir ve çelik" (856 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (5.218 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (3.132 milyon \$); "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.665 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.647 milyon \$) ile "en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2014 yılında İzmir'in ihracatı 2013 yılına göre, %1,5 oranında artarak 9 milyon 624 bin dolar, ithalatı da %4,0 oranında azalarak 9 milyon 950 bin dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2013 yılına göre, %3,0 oranında artarak 16 milyon 320 bin dolar, ithalatı da %0,2 oranında artarak 16 milyon 407 bin dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/III. Ç.
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	616.703	731.608	772.298	786.293	821.937	213.707
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	1,7
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	2,2
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2009	2010	2011	2012	2013	Kas.14
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	25.874
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	3.096
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	10,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	12,7
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Yİ-ÜFE (yıllık)	8,51	11,07	6,17	4,48	10,29	3,28
YD-ÜFE (yıllık)	-	14,65	3,49	6,57	13,12	-4,38
TÜFE (yıllık)	8,58	6,45	8,94	7,49	8,85	7,24
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Ara. 2014
İhracat	102.143	113.883	134.972	152.462	151.803	157.715
İthalat	140.928	185.544	240.834	236.545	251.661	242.224
Dış Ticaret Dengesi	-38.786	-71.661	-105.863	-84.083	-99.858	-84.509
Cari İşlemler Dengesi	-12.124	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-45.836
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Kas. 2014
Şirket Sayısı (Adet)	2.800	3.266	4.354	4.275	3.785	3.856
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	8.585	9.095	16.114	13.286	12.739	10.618
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Kas.14
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-179
BORÇLANMA (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/III
Dış Borç Stoku	269	292	304	338	388	397
Kamu	84	89	94	104	116	119
Özel	172	191	200	227	267	275
KREDİLER (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/IV
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	128,7	119,7	126,7	139,6	157,2	167,4
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	2009	2010	2011	2012	2013	Ara.14
Toplam Sanayi	-10,4	12,4	9,7	2,5	3,4	2,6
İmalat Sanayi	-12,4	14	10,1	2,2	4,4	2,8
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Kapasite Kullanım Oranı	72,6	75,4	74,2	74,6	74,4	73,7
GÜVEN ENDEKSLERİ	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Reel Kesim Güven Endeksi	106,4	97,2	106,3	108,1	107,1	103,2
Tüketici Güven Endeksi	90,99	92	75,6	76	74,2	67,7
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sanayi Ciro Endeksi	138,2	162,7	208,4	140,1	153,1	172,7
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Bütçe Dengesi	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-22.666	3.767
PROTESTOLU SENET	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Ara. 2014
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.600	1.216	919	1.075	1.091	1.004
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.771	5.769	4.902	6.949	7.494	8.221
KARŞILIKSIZ ÇEK	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Ara. 2014
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	1.757	860	581	943	747	673
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	1.033	501	296	392	275	176
BORSA VE DÖVİZ	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
BIST 100 Endeksi	59.567	60.195	64.982	77.314	76.306	88.945
Euro/\$	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,3292	1,1667

SEKTÖREL BAKIŞ

MERMER SEKTÖRÜ

Madencilik sektörünün önemli bir grubu olan mermer, yüksek katma değere sahip ekonomik yapısı ile özelliğini kaybetmeden tüketiciye ulaşan önemli bir hammadde niteliğindedir. Mermer sektörü, iç tüketim ve ihracat potansiyeli yüksek olan gelişime açık bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Zengin rezerv niteliğinin yanı sıra, yoğun renk ve desen çeşitliliği açısından da tüketiciye alternatifler sunmaktadır.

Dünya mermer ithalatçıları arasında ilk sırayı Çin alırken, ardından Suudi Arabistan gelmektedir. Hedef pazar olarak da Katar dikkat çekmektedir.

Dünya blok mermer ihracatında birinci olan Türkiye, kesilmiş ürünlerde Çin ve İtalya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Son yıllarda, mermer sektörüne dünyada yapı ve dekorasyonda kullanımın artması sebebiyle ilgi ve tüketim artmaktadır.

Türkiye zengin mermer yataklarının bulunduğu alp kuşağında yer almakta olup, dünya rezervlerinin yaklaşık %33'üne sahiptir. Ülkemizde önem arz eden sektörde, kalifiye işgücünün ve yüksek teknolojili üretimin artmasıyla mermer üretimi yükseliş göstermektedir. Ayrıca, sektör ihracatta 10 yılda yaklaşık %69 artış göstererek, dünya ortalamasının üstünde büyümüştür.

Türk mermer sektörünü Avrupa'da rezervlerin azalmasıyla düşen üretim miktarı, ülkemizin jeolojik yapısı, dünya ve Türkiye'de doğal taşlara olan talebin artması, sektördeki firmaların ikinci ve üçüncü kuşaklara aktarılabilmesi gibi konular sektörü avantajlı kılmaktadır.

Mermer, görselliği ve dayanıklılığı nedeniyle inşaat, kaplama, döşeme, heykeltçilik, mezar taşı yapımı, mıcır, porselen ve cam sanayi, optik sanayi ve süs eşyası yapımında kullanılmaktadır.

Ülkemizde sektörde üretimin tamamına yakını özel sektör tarafından yapılmaktadır. Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde doğal taş üretimi yapılmakta olup, sektör Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde kümelenmiştir. Ülkemizde mermer üretiminin %65'i Balıkesir, Afyon, Bilecik, Denizli ve Muğla illerinde gerçekleşmektedir. Mermer sektöründe yaklaşık 2.100 adet mermer ocağı, 500 fabrika ve 7.500 atölye faaliyet göstermektedir. Bu bağlamda 300 bin civarında kişiye de istihdam sağlanmaktadır.

Mermer sektörü, yüksek ihracat potansiyeli ve iç tüketimi, doğal taş makineleri üretimi ve ihracatı ile ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.

Yurtdışı piyasasında yer alan Türk mermer ürün çeşitleri; Süpren, Elazığ vişne, Akşehir siyah, Manyas beyaz, Bilecik bej, Kaplan postu, Denizli traverten, Ege bordo, Milas leylak, Gemlik diyabaz ve Afyon şeker'dir.

Ayrıca Türk mermeri, Vatikan Saint Pierre Kilisesi, ABD Beyaz Saray, Alman Parlamentosu, Fransa Parlamentosu, ABD Temsilciler Meclisi ve Disneyland gibi dünyanın birçok önemli yapısında kullanılmaktadır.

Tuik rakamlarına göre; sektör ihracat yapısında 2013 ve 2014 yıllarında istikrarını korumuş, 2'şer milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında 41 milyon dolar, 2014 yılında ise, 37 milyon dolar ithalat yapılmıştır.

Sektörde, 2015 yılında 4 milyar dolar, 2023 yılında ise, 10 milyar dolar ihracat hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşmanın, kamu ve özel sektörün işbirliği içinde çalışması, ARGE faaliyetlerinin artırılması ve çalışmaların her alanda iyi organize edilerek yapılması ile mümkün olacağı öngörülmektedir.

Türkiye doğal taş ihracatının %44'ü Çin'e yapılmaktadır. Bu bağlamda tek bir pazarda bu kadar büyük bir yoğunluğun oluşturacağı risklere karşı pazar çeşitliliği sağlanmalıdır. Türkiye'de 60 civarında Çinli firma mermer ocağı işletmektedir. Çin en büyük ihracat pazarımız olmakla birlikte, sırasıyla; ABD, Suudi Arabistan, Irak ve Hindistan izlemektedir. İthalatta ise; başta İtalya olmak üzere, Çin, Yunanistan, Hindistan ve İran yer almaktadır.

Blok mermer ihracatında; Çin, Hindistan ve İtalya, işlenmiş mermer ihracatında; ABD, Kanada, G. Kore, Singapur, Avustralya, Japonya, İngiltere, Avrupa ve Arap ülkeleri yer almaktadır. Türkiye yaklaşık 150'den fazla ülkeye mermer ihracatı yapmaktadır. Bunun yanı sıra, Toronto, Kanada, Dubai yeni ihracat pazar hedefleridir.

Başta maden, ruhsat ve orman izinlerinin Başbakanlığa bağlı olmasından kaynaklı bürokratik zorluklar olmak üzere, enerji maliyetlerinin %35 gibi yüksek oranlarda olması, orman izinlerinde yaşanan sıkıntılar, kamunun ithal doğal taşlara yönelmesi, yargıdaki yetersiz bilirkişi seçimleri, çevre baskısı, terör nedeniyle yeni rezerv arayışlarında yaşanan sıkıntılar, AB uyum sürecinde madencilik konusundaki olumsuz düzenlemeler gibi konular sektörün öne çıkan sorunlarıdır.

Türk mermer sektörünün gerek yurt içi, gerekse yurtdışında rekabetinin güçlenmesi adına marka değerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Bu açıdan firmaların ARGE ve inovasyon faaliyetlerine hız kazandırılması kaçınılmaz olarak görülmektedir.

Kaynaklar:

- Türkiye Geneli Doğal Taş Potansiyel Alanlarının Belirlenmesi Projesi "Demir ERANKOL ve Abdülkerim ALTINDAĞ"
- Dünya Sektör Mart 2014 Dergisi
- İstanbul Sanayi Odası Sanayi Ocak 2015 Dergisi
- Ekonomi Bakanlığı Doğal Taş Sektör Raporu
- Madencilik ve Yer Bilimleri Dergisi-30.09.2014